

Državni Svet. 12.4.2019- V PRETEKLOSTI ONESNAŽENA PODROČJA: Kako naprej?

Prijavil sem se za besedo za to, da vam navedem nekaj znanstveno dokazanih dejstev v zvezi z onesnaženjem v Celjski kotlini.

V tleh so prekoračene kritične mejne vrednosti, ki ogrožajo zdravje ljudi: Baker prekoračen 842 krat, Cink 250 krat, Arzen 131 krat, Svinec 84 krat, Kadmij 50 krat, Antimon 24 krat itd. To ni v Afriki ali na Kitajskem to je ugotovljeno z analizo podjetja Environ na področju nove Cinkarne. Ali veste, da je 17 ha področja **stare Cinkarne**, kjer je do devetih metrov globine 1,5 milijona m³ večinoma nevarnih odpadkov onesnaženje vsaj za 100 % »hujše«? Na tem področju so še katranske jame in zakopani sodi polni vseh mogočih strupenih snovi. Nikjer v Evropi ni tako izjemno onesnaženega področja sredi urbanega področja, kot je to v Celju, 200 metrov od avtobusne postaje in 500 metrov od starega mestnega jedra. Še mogoče samo ta podatek, 1200 mg/kg s.s. je bilo analiziranega kadmija v enem izmed vzorcev, ko ga je v naravnem okolju od 0,2 do 0,4 mg/kg. Zadnja analiza ZZV Celje iz leta 2013 v zaključku navaja: »Hkrati opozarjamo, da je potrebno pristopiti k reševanju problematike onesnaženosti celotnega območja **stare Cinkarne TAKOJ, CELOSTNO IN NAENKRAT**«. To področje je imenovano s strani strokovnjakov slovenski Černobil. Prof dr. Domen Leštan, ki je največji strokovnjak za sanacijo onesnaženih okolij, ter vodja projektne skupine Re Soil, ki je patentirala postopek sanacije odstranjevanja svinca in težkih kovin v Mežiški dolini pa na žalost ni bil povabljen na ta posvet! Naj vas obvestim, da je kar nekaj magistrskih nalog in doktoratov na to temo, kjer je bil dr. Leštan mentor in tudi danes doktorandka dr. Leštana ga. Jež opravlja zagovor doktorata na temo sanacije Mežiške doline, ki je bil nagrajen z mednarodno nagrado za prispevek žensk k razvoju znanosti. Kontaminirano prašenje iz tega področja prispeva tudi emisijam prašnih delcev PM10 in PM2,5. Dokumenti, ki smo jih pridobili iz EK navajajo, da je v Celju 243 kg/dan emisij PM10 iz industrije, 80 kg PM10 iz prometa in še 200 kg/dan in kurišč pozimi. To je od 150 do 200 ton emisij na leto PM 10 in še 25 do 40 ton mnogo bolj nevarnih delcev PM2,5. Samo od višje sile, dežja in vetra smo odvisni, da dihamo manj onesnažen zrak!

In nič ni naredila ne država, še manj lokalna oblast, da bi zaščitila prebivalstvo pred prašenjem iz tega okolja in preprečila grozovito onesnaženje podtalnice. Zakaj navajam ogroženo podtalnico? Eden izmed analiziranih vzorcev podtalnice je vseboval kar 120 000 mikro gr/l cinka, ko bi morala oblast ukrepati za zaščito podtalnice pri 800 mikro gr/l Podtalnica je »obogatena« še z arzenom, kadmijem, kobaltom, bakrom, svincem, živim srebrom in nikljem! Vzorec podtalnice v Gajih je imel januarja 20,7 stopinj Celzija zaradi kemičnega procesa v tleh in tako veliko nitratov, da je bil ocenjen kot neprimeren za pranje vozil.

Oseba na mestu župana se vse skozi norčuje iz vseh analiz in znanstvenih opozoril kompetentne stroke in civilne družbe o ogrožanju okolja in zdravja ljudi, da cink pa že ne more biti nevaren, saj ga zdravniki celo predpisujejo za zdravljenje ljudi. Izjava, da če bi bil cink tako nevaren ne bi delali pocinkane stebre razsvetljave pa dokazuje skrajno podcenjevanje problemov, neznanje in omejenost oblasti.

Škandal, da so vedeli od leta 2005, da so zunanje površine v vrtec, razen dveh, izjemno onesnažene pa niso ukrepali in zamenjali onesnaženo zemljo pa je nedopustno in skrajno sprevrženo dejanje. Upamo, da bo predvidena sanacija petih najbolj onesnaženih vrtcev letos le zmanjšala tveganje za zdravje otrok. Še pet bi jih naj sanirali drugo leto.

To so dejstva iz »doline Savinjske«- Celjske kotline in samo upamo, da bo minister Zajc nadaljeval dobro zastavljeno delo ministra Lebna.

Boris Šuštar koordinator Civilne iniciative Celja